

**РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
СОВЕТ ПСЕЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
МЕНДЕЛЕЕВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА**

**ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕНДЕЛЕЕВ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ПЕСЭЙ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

Р Е Ш Е Н И Е

К А Р А Р

2020 елның

№

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
Песэй авыл жирлегендә
муниципаль хезмэт турындагы нигезлэмәне раслау хакында

2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законга таянып " Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында", Муниципаль хезмэт турында Татарстан Республикасы кодексы 25.06.2013 № 50-ТРЗ, Менделеевск муниципаль районының Песэй авыл жирлеге Уставы бедән, Менделеевск муниципаль районының Псеєво авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Песэй авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турында нигезлэмәне расларга (Приложение № 1).

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

- Песэй авыл жирлеге Советының 2016 елның 18 ноябрэндәге 37 номерлы карары «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Песэй авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турындагы Нигезлэмә хакында»;

- Песэй авыл жирлеге Советының 2019 елның 25 апрелендәге 113 номерлы карары «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Песэй авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турындагы нигезлэмәгә үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү хакында»;

- Песэй авыл жирлеге Советының 2018 елның 14 ноябрэндәге 97 номерлы карары «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Песэй авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турындагы нигезлэмәгә үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү хакында»

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат порталында <http://pravo.tatarstan.ru> бастырып чыгарырга һәм Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында www.mendelevsk.tatarstan.ru "Песэй авыл жирлеге" бүлегендә" урнаштырырга.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕНДЕЛЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
“ПЕСЭЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ
МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ

1. Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының "Песэй авыл жирлеген" муниципаль берәмлегендә (алга таба-нигезләмә) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының "Песэй авыл жирлеген" муниципаль берәмлегендә муниципаль хезмәтне оештыру өлкәсендәгә мөнәсәбәтләрне жайга сала
2. Жирлектәгә муниципаль хезмәт - хезмәт килешүе (контракт) төзү юлы белән биләп торучы муниципаль хезмәт вазыйфаларында даими нигездә гамәлгә ашырыла торган гражданның һөнәри эшчәнлегенә.
3. Жирлек муниципаль хезмәткәре (алга таба - муниципаль хезмәткәр) «Менделеевск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә муниципаль берәмлегенә муниципаль хезмәткәр, аның исемненән яллаучының вәкаләтләрнен яллаучы вәкилен (эш бирүчегә) гамәлгә ашыра.
4. Эшкә алуучының (эш бирүчегә) вәкилен Жирлек башлыгы, жирле үзидарә органы житәкчесенә яисә яллаучы вәкиленен (эш бирүченен) вазыйфаларын башкарырга вәкаләтләр башка зат булырга мөмкин.

2 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТНЕН ХОКУКЫЙ НИГЕЗЕН

1. Муниципаль хезмәт Россия Федерациясенә Конституциясенә, Татарстан Республикасы Конституциясенә, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, Татарстан Республикасы Муниципаль хезмәт турындагы кодексы, Россия Федерациясенен һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, жирлек уставы, әлеге Нигезләмә, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.
2. Муниципаль хезмәткәргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда каралган үзенчәлекләр белән хезмәт законнарының гамәлдә булуы кагыла.

3 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ВАЗЫЙФАЛАРЫ

1. Жирлектә муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы Законы белән раслана торган Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

4 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ВАЗЫЙФАЛАРЫН БИЛӘУ
БУЕНЧА КВАЛИФИКАЦИЯ ТАЛӘПЛӘРЕН

Муниципаль хезмэт вазыйфасын биләү өчен һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмэт стажына яки белгечлек, эзерлек юнәлеше, белемнәргә һәм күнекмәләргә, шулай ук эш бирүче (эш бирүче) вәкиленең тиешле карары булган очракта - белгечлеккә, эзерлек юнәлешенә, эзерлек юнәлешенә, эзерлек юнәлешенә, белемнәргә һәм күнекмәләргә туры килү таләп ителә.

1. Муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләү өчен түбәндәге квалификация таләпләре билгеләнә:

1) һөнәри белем дәрәжәсенә: югары, төп һәм әйдәп баручы төркем вазыйфалары өчен югары белем булу; югары белем яки урта һөнәри белем-вазыйфаларның өлкән һәм кече төркемнәре өчен;

2) муниципаль хезмэт стажына яки белгечлек, юнәлеш буенча эш стажына: муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары буенча-муниципаль хезмэт стажы кимендә ике ел яисә белгечлек, юнәлеш буенча эш стажы дүрт елдан да ким булмаган;

муниципаль хезмәтнең төп вазифалары буенча-бер елдан да ким булмаган муниципаль хезмэт стажы яки белгечлек, юнәлеш буенча ике елдан да ким булмаган эш стажы.

3) муниципаль хезмэт стажына яисә әйдәп баручы, өлкән һәм кече төркемнәргә муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләү өчен белгечлек, юнәлеш буенча эш стажына квалификация таләпләре билгеләнми.

4) мәгълүмати-коммуникацион технологияләр өлкәсендә һөнәри белемнәргә һәм күнекмәләргә карата:

- муниципаль хезмэт вазыйфаларының әйдәүче, өлкән һәм кече төркемнәре өчен квалификация таләпләренең база дәрәжәсе [\(Кушымта\)](#);

- муниципаль хезмэт вазыйфаларының югары һәм төп төркемнәре өчен квалификация таләпләренең киңәйтелгән дәрәжәсе [\(Кушымта\)](#);

- функциональ бурычлары төрле программа продуктларын эшләү, гамәлгә кертү һәм куллану, шулай ук аларның техник тәмин ителеше һәм үсеше белән бәйле Муниципаль хезмәткәрләр өчен квалификация таләпләренең махсус дәрәжәсе [\(Кушымта\)](#).

2. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясе тарафыннан муниципаль хезмэт вазыйфасын биләү өчен кирәк булган белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча квалификация таләпләре каралса, белгечлек, юнәлеш буенча эш стажын исәпләп чыгарганда әлеге белгечлек, бу юнәлеш буенча граждан (муниципаль хезмәткәр) белем турында документ һәм (яисә) күрсәтелгән белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча квалификация алудан соң әлеге белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш чорлары кертелә.

3. Әгәр муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясе белгечлеге, эзерлек юнәлеше буенча квалификация таләпләре каралмаган булса, белгечлек, юнәлеш буенча эш стажын исәпләгәндә күрсәтелгән стажга граждан (муниципаль хезмәткәр) эш чоры кертелә, аны үтәгәндә муниципаль хезмэт вазыйфасы буенча вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле белемнәр һәм күнекмәләр, аларга югары дәрәжәдәге һөнәри белем турында документ алганнан соң, муниципаль хезмәткәрнең (муниципаль хезмәткәр) эш вакыты кертелә., ул муниципаль хезмэт вазыйфасын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килә.

4. Белгеч яисә магистр дипломнары булган затлар өчен диплом бирелгән көннән өч ел дәвамында муниципаль хезмэт стажына яисә белгечлек, юнәлеш буенча эш

стажына квалификация таләпләре билгеләнә - муниципаль хезмәтнең төп вазыйфаларын биләү өчен эзерлек юнәлеше буенча-муниципаль хезмәтнең ярты елдан да ким булмаган стажы яисә белгечлек, юнәлеш буенча бер ел эш стажы.

5. 2020 елның 1 октябренә кадәр авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесе урынбасары (сәркәтибе) вазыйфаларын биләү өчен урта һөнәри белем дәрәжәсенә һәм муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, юнәлеш буенча ике елдан да ким булмаган эш стажына карата квалификация таләпләре билгеләнә. 2020 елның 1 октябренән соң әлеге статьяның 2 пункттындагы 1 пунктчасында каралган әлеге вазыйфаны биләү өчен квалификация таләпләре 2020 елның 1 октябренә кадәр вазыйфага билгеләнгән һәм әлеге пунктта каралган квалификация таләпләренә туры килә торган муниципаль хезмәткәrlәргә кулланылмый.»;

6. 2022 елның 1 гыйнварына кадәр муниципаль хезмәт вазыйфаларының өлкән һәм кече төркемнәрендә вазыйфаларны биләү өчен һөнәри белем дәрәжәсенә квалификация таләпләре куелмый (урта гомуми белем булганда), муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфасы буенча вазыйфаи вазыйфаларына «Татарстан Республикасында тәртип саклау буенча жәмәгать пунктлары турында " 2015 елның 25 апрелдәге 33-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә жәмәгать тәртибен тәмин итүдә катнашу шарты белән (урта гомуми белем булганда).

5 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘRLӘРНЕҢ КЛАСС ЧИННАРЫ

Класс чиннары муниципаль хезмәткәrlәргә бирелә һәм муниципаль хезмәткәrlәрнең һөнәри эзерлегә дәрәжәсенә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килүен күрсәтә.

Муниципаль хезмәткәrlәргә жирлектәге түбәндәге класс чиннары бирелә:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфаларын биләүче - I, II яки III класслы гамәлдәге муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең төп вазыйфаларын башкаручы - I, II яки III класслы муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы вазыйфаларын башкаручы-I, II яки III класслы муниципаль хезмәт Киңәшчесе;

муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфаларын биләүчегә-I, II яки III класслы муниципаль хезмәт референты;

муниципаль хезмәтнең кече вазыйфаларын биләүче - I, II яки III класслы муниципаль хезмәт секретаре.

1. Югарыда күрсәтелгән төркемнәргә муниципаль хезмәт вазыйфаларын кертү Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә гамәлгә ашырыла.

6 нчы статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘRLӘRGӘ КЛАССЛЫ ЧИННАР БИРҮ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘRLӘРНЕ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТНЕҢ БАШКА ВАЗЫЙФАЛАРЫНА КҮЧЕРГӘНДӘ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТТӘН АЗАТ ИТЕЛГӘНДӘ АЛАРНЫ САКЛАУ ТӘРТИБЕ

1. Класслы чиннар, алдагы класслы чинда билгеләнгән озынлыкны исәпкә алып, муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә, муниципаль хезмәт

вазыйфалары төркеме чикләрендә, муниципаль хезмәткәрләргә эзлекле рәвештә бирелә.

2. Класс чины беренче яки чираттагы булырга мөмкин.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфасына беренче тапкыр билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләргә 3 нче класслы класс чины бирелә.

4. Федераль дәүләт граждан хезмәтенә класслы чины, дипломатик ранг, хәрби яки махсус исем, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенә яисә Россия Федерациясенә башка субъектының класслы чины, муниципаль хезмәтнең квалификация разряды булган граждан муниципаль хезмәткә кергәндә, беренче класслы чин аңа муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә биләгән вазыйфасы нигезендә бирелә.

5. Муниципаль хезмәткәргә класслы чин бирү максатларында әлегә статьяның 4 пункты нигезендә квалификация разрядлары һәм муниципаль хезмәтнең класслы чиннары, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфаларының һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәт вазыйфаларының нисбәте, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенә класслы чиннары һәм федераль дәүләт граждан хезмәтенә, Россия Федерациясенә башка субъектының дәүләт граждан хезмәтенә класслы чиннары нисбәте кулланыла, шулай ук федераль дәүләт граждан хезмәтенә класслы чиннары, дипломатик Ранглар, хәрби һәм махсус исемнәр нисбәте.

6. Әлегә статьяның 5 пункттында каралган вазыйфалар, класслы чиннар һәм квалификация разрядларын исәпкә алып, әлегә статьяның 4 пункты нигезендә муниципаль хезмәтнең муниципаль хезмәткәренә булган класслы чины, дипломатик ранг, хәрби яки махсус исем, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенә яисә Россия Федерациясенә башка субъектының класслы чины, муниципаль хезмәтнең квалификация разряды түбәнрәк булган класс чины муниципаль хезмәткә бирелә., муниципаль хезмәткәргә федераль дәүләт граждан хезмәтенә муниципаль хезмәткәрендә булган класс чины, дипломатик рангтан, хәрби яки махсус исемнән, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенә яисә Россия Федерациясенә башка субъектының класслы чинынан, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядынан ким булмаган, әмма ул биләгән муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә 1 класслы чиннан да артмаган класслы чин бирелә.

Муниципаль хезмәткәргә чираттагы класслы чин биргәндә федераль дәүләт граждан хезмәтенә тиешле класслы чинында, дипломатик рангта, хәрби яки махсус исемдә, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенә яисә Россия Федерациясенә башка субъектының класслы чинында, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядында булу дәвамлылыгы исәпкә алына.

7. Беренче класслы чин муниципаль хезмәткәргә сынау уңышлы тәмамланганнан соң бирелә, әгәр сынау билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнгәннән соң өч айдан да иртәрәк булмаган вакытта бирелә.

8. 2 һәм 3 сыйныфларда муниципаль хезмәт секретаре һәм референты класслы чиннарда булуның минималь сроклары бер ел, муниципаль хезмәт киңәшчесе һәм 2 һәм 3 класслы муниципаль киңәшче-ике ел, 2 һәм 3 класслы гамәлдәге муниципаль киңәшче-бер ел тәшкил итә. Секретарь, референт, муниципаль хезмәт Киңәшчесе, муниципаль киңәшче һәм 1 класслы гамәлдәге муниципаль киңәшченең класс

чиннарында булу вакытлары билгеләнми. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрнең класс чиннарын арттыру аларны тиешле төркемдәге муниципаль хезмәтнең югарыдагы вазыйфаларына күчәргәндә мөмкин.

9. Бирелгән класслы чинда булу вакыты аны алган көннән исәпләнә.

10. Класслы чин бирү көне дип класслы чин бирү турында Карар кабул ителгән көн санала. Квалификация имтиханы нәтижеләре буенча класслы чин бирелгән очракта, класслы чин бирү көне дип муниципаль хезмәткәrlәргә квалификация имтиханын тапшыру көне санала.

11. Чираттагы сыйныф чины муниципаль хезмәткәргә алдагы класслы чинда муниципаль хезмәт үтү өчен билгеләнгән вакыт үткәннән соң, муниципаль хезмәткәргә үзенең хезмәт вазыйфаларын тиешле дәрәжәдә башкарганда һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгәндә, аның өчен Класс чины каралган булса, муниципаль хезмәткәргә бирелә торган класс чинынан югарырак яки югарырак класслы чин каралган булса, бирелә.

12. Чираттагы сыйныф чины дисциплинар жәза алган муниципаль хезмәткәrlәргә, шулай ук хезмәт тикшерүе үткәrelә яки жинаять эше кузгатылган муниципаль хезмәткәrlәргә бирелми.

13. Муниципаль хезмәттәге аерым аерым аерымлыклар өчен бүләкләү чарасы буларак, муниципаль хезмәткәргә класслы чин биреләргә мөмкин:

1) муниципаль хезмәт үтү өчен әлеге статьяның 9 пункттында билгеләнгән вакыт беткәнчә, әмма элегрәк бирелгән класслы чинда алты айдан да соңга калмыйча- муниципаль хезмәт вазыйфаларының әлеге төркеменә туры килә торган чираттагы класслы чиннан да югары түгел;

2) биләгән вазыйфа карый торган муниципаль хезмәт Вазыйфалары төркеме чикләрендә класслы чиннарның эзлеклелеген үтәмичә бер баскычка югарырак, - 1 нче класслы - 3 нче класслы чины булган муниципаль хезмәткәргә, әмма әлеге статьяның 9 пункттында муниципаль хезмәт үтү өчен билгеләнгән срок чыкканнан соң 3 класслы тиешле класслы чинда билгеләнгән сроктан да иртәрәк түгел.

14. Муниципаль хезмәткәрне вазыйфаларның элеккегә төркеме чикләрендә муниципаль хезмәтнең югарырак вазыйфасына билгеләгәндә аңа, әлеге статьяның 9 пункттында билгеләнгән элекке класслы чинда булу срогы тәмамланган очракта, чираттагы класслы чин биреләргә мөмкин.

15. Муниципаль хезмәт вазыйфасына муниципаль хезмәт вазыйфаларының югары төркеменә керүче муниципаль хезмәткәр билгеләнгәндә, ул элегрәк биләгән хезмәткәргә әлеге Нигезләмәнең 5 статьясы нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфаларының әлеге төркеме өчен беренче булып торучы класс чины бирелә, әгәр бу класс чины муниципаль хезмәткәр ия булган класс чинынан югарырак булса. Бу очракта класс чины эзлеклелекне сакламыйча һәм алдагы класслы чинада булу вакытын исәпкә алмыйча бирелә.

16. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләгән муниципаль хезмәткәrlәргә, муниципаль хезмәт вазыйфаларының югары төркеменә караган муниципаль хезмәткәrlәрдән тыш, класслы чиннар квалификация имтиханы нәтижеләре буенча бирелә. Квалификация имтиханы дәүләт граждан хезмәткәrlәре тарафыннан квалификация имтиханын тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә үткәrelә.

17. Муниципаль хезмәткәrlәргә класслы чиннар муниципаль хезмәткәрнең турыдан-туры житәкчесе тәкъдиме буенча муниципаль берәмлек уставына яисә

башка муниципаль хокукый актка вәкаләтле орган һәм (яисә) жирле үзидарәнән вазыйфай заты тарафыннан бирелә.

18. Муниципаль хезмәткәргә класслы чин бирү турында тәкъдимнәр кертү тәртибе һәм аңа кушып бирелә торган документлар исемлеге муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

19. Муниципаль хезмәткәргә класслы чин бирү турында карар, әлеге статьяның 13 пунктында күрсәтелгән очрактан тыш, бер айдан да соңга калмыйча кабул ителергә тиеш:

1) квалификация имтиханын үткәргәннән соң;

2) класслы чин бирү турында тәкъдим кертелгән көннән алып, барлык кирәкле документлар белән жирле үзидарә органына яисә вазыйфай затына класслы чин бирелгәндә, квалификация имтиханыннан башка класслы чин бирелгәндә, класслы чин бирелергә тиешле класслы чин бирелә.

20. Муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчәргәндә, шулай ук муниципаль хезмәттән азат иткәндә, муниципаль хезмәткәргә бирелгән класс чины саклана. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләгәндә аңа бирелгән класслы чин билгеләнгән тәртиптә чираттагы класслы чин бирелгәнче саклана.

21. Муниципаль хезмәткәргә класслы чин бирү турында белешмәләр шәхси эшкә һәм хезмәт кенәгәсенә һәм (яки) муниципаль хезмәткәрнең хезмәт эшчәнлеге турында белешмәләргә кертелә.

7 нче татья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ТӨП ХОКУКЛАРЫ

1. Муниципаль хезмәткәр хокукы:

1) муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасы буенча аның хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар, вазыйфай бурычларны үтәү сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәттә алга жибәрү шартлары белән танышу.;

2) вазыйфай бурычларны үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартлар белән тәмин итү;

3) хезмәт өчен түләү һәм башка түләүләр, хезмәт законнары, Муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт килешүе (контракт) нигезендә);

4) Эш (хезмәт) вакытының нормаль дэвамлылыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшләми торган бәйрәм көннәре бирү, шулай ук ел саен түләнгән торган ял;

5) билгеләнгән тәртиптә вазыйфай бурычларны үтәү өчен кирәкле мәгълүмат һәм материаллар алу, шулай ук жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертү өчен.;

6) үз инициативасы белән муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләп торуға конкурста катнашу;

7) жирле бюджет акчалары исәбеннән муниципаль хокукый акт нигезендә өстәмә һөнәри белем алу;

8) яклау, үз шәхси мәгълүматлар;

9) Үз эшенең барлык материаллары, һөнәри эшчәнлек турындагы бәяләмәләр һәм башка документлар белән танышу, аларны шәхси эшенә керткәнче, шулай ук аның язма аңлатмаларын шәхси эшенә жәлеп итү.;

10) үз хокукларын, социаль-икътисадый һәм һөнәри мәнфәгатләрен яклау өчен һөнәр берлекләре төзү хокукын да кертәп, берләшмә;

11) хезмэт законнары нигезендә индивидуаль хезмэт бәхәсләрен карау, муниципаль хезмәттә үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау, шул исәптән судка шикаять бирүне дә кертәп, аларны бозу очраклары;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия белән тәмин итү.

Муниципаль хезмәткәр, контракт буенча башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән тыш, яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) алдан язмача хәбәр итеп, мәнфәгатьләр конфликтына китермәсә һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда башкасы каралмаса, башка түләүле эшне башкарырга хокуклы.

8 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ТӨП БУРЫЧЛАРЫ

1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

- Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнары, федераль законнары, Россия Федерациясенң башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, муниципаль берәмлек Уставын һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәмин итәргә;

- хезмәттәге күрсәтмәләр белән туры китереп хезмәттәге вазифаларын башкарырга;

- хезмәт вазифаларын башкарган вакытта, расасы, милләте, теле, дингә карашы һәм башка хәлләргә карамастан, кешенә һәм гражданның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен сакларга, шулай ук организацияләренң хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен сакларга;

- Районның жирле үзидарә органында һәм Районның башка муниципаль органнарында расланган эчке хезмәт кагыйдәләрен, хезмәттәге күрсәтмәләрен, хезмәт мәгълуматы белән эшләү тәртибен сакларга;

- хезмәт вазифаларын тиешле башкару эчен кирәк булган квалификация дәрәжәсен сакларга;

- дүләт һәм башка федераль кануннар белән саклана торган серне тәшкил иткән мәгълуматларны, шулай ук хезмәт вазифаларын башкару сәбәпле аңа билгеле булган мәгълуматларны, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә кагылышлы яки аларның намусына һәм абруена кагылган мәгълуматларны ачып салмаска;

- дүләт һәм муниципаль, шул исәптән аңа хезмәт вазифаларын башкару эчен бирелгән милекне сакларга;

- Россия Федерациясе кануны белән билгеләнгән тәртиптә үзе һәм үзенә гаилә әгъзалары турында мәгълуматны тапшырырга;

- яллаучыга (эш бирүчегә) Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыккан кәнне Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыгу турында яки чит ил дүләте гражданлыгын алган кәнне чит ил дүләте гражданлыгын алу турында хәбәр итәргә;

- “Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында” Федераль законы һәм башка федераль кануннар белән билгеләнгән чикләүләрен сакларга, йөкләмәләрен үтәргә, тыюларны бозмаска;

- үзенә яллаучысына (эш бирүчесенә) язмача формада хезмәт вазифасын үтәгән вакытта низах мәнфәгатьләре китереп чыгарырга мөмкин булган шәхси кызыксынуы турында хәбәр итәргә, һәм мондый бәхәсне булдырмый калу буенча чаралар күрергә.

2. Муниципаль хезмәткәр аңа бирелгән урынсыз йөкләмәне үтәргә хаклы түгел. Муниципаль хезмәткәр фикере буенча, тиешле житәкчедән аңа бирелгән йөкләмә урынсыз икән, муниципаль хезмәткәр йөкләмәне биргән житәкчесенә язмача формада, әлеге йөкләмәне үтәгән вакытта бозылырга мөмкин булган Россия Федерациясенең кануннары һәм башка норматив хокук актлары һәм Татарстан Республикасының кануннары һәм башка норматив хокук актлары кагыйдәнамәләрен күрсәтеп, әлеге йөкләмәнең урынсыз икәненә дәлиләр тапшырырга тиеш. Язмача формадагы әлеге йөкләмә тапшырган житәкче тарафыннан расланса, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тарта ала. Урынсыз йөкләмәне үтәгән очракта, муниципаль хезмәткәр һәм бу йөкләмәне тапшырган житәкче канун белән туры китереп җаваплылыкка тартылалар.

Статья 9. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТТӘ МӘНФӘГАТЬЛӘР КАРШЫЛЫГЫН ЖАЙГА САЛУ

1. Әлеге Нигезләмәнең максатлары өчен «Коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән «мәнфәгатьләр конфликты» төшенчәсе кулланыла.

2. Әлеге Нигезләмәнең максатлары өчен «Коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законның 10 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән «шәхси кызыксынучанлык» төшенчәсе кулланыла.

3. Мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу мәнфәгатьләр конфликты ягы булып торучы муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай яисә хезмәт урыны үзгәрүдә билгеләнгән тәртиптә һәм (яисә) аның мәнфәгатьләр конфликты килеп чыгуга сәбәпче булган вазыйфай (хезмәт) бурычларын үтәүдән читләштерүгә кадәр торырга мөмкин.

4. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче затның кыйммәтле кәгазьләр (оешмаларның устав (жыелма) капиталларында катнашу өлешләре, пайлары, пайлары) мәнфәгатьләр конфликтына китерә яки китерергә мөмкин булса, күрсәтелгән зат үзенә караган кыйммәтле кәгазьләренә (оешмаларның устав (жыелма) капиталларында катнашу өлешләрен, пайларын) Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә ышанычлы идарәгә тапшырырга тиеш.

5. Мәнфәгатьләр каршылыгын, мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмау һәм жайга салу чараларын яклаучы муниципаль хезмәткәрләренә муниципаль хезмәттән азат итүгә китерә торган хокук бозу булып тора.

6. Муниципаль хезмәткәрдә мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык барлыкка килү турында мәгълүм булган эш бирүче (эш бирүче) вәкиле (эш бирүче) мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки жайга салу буенча чаралар күрергә, әлеге муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасыннан азат итүгә кадәр, муниципаль хезмәтнең биләгән вазыйфасыннан азат итәргә тиеш.

7. Үзенә буйсынган муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликтына китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында билгеле булган яллаучының вәкиле булган муниципаль хезмәткәрнең мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу буенча чаралар муниципаль хезмәттән муниципаль хезмәттән муниципаль хезмәттән муниципаль хезмәттән азат ителүгә китерә торган хокук бозу булып тора.

8. Муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан хезмәт тәртибенең гомуми принципларын үтәүне тәэмин итү һәм жирле үзидарә органында мәнфәгатьләр конфликттын жайга салу өчен муниципаль хезмәт һәм муниципаль хокукый акт турында Татарстан Республикасы кодексында билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтларын жайга салу комиссияләре төзелергә мөмкин.

10 нчы статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ХЕЗМӘТ ТӘРТИБЕНӘ КАРАТА ТАЛӘПЛӘР

1. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

- вазыйфаларны намус белән, югары профессиональ дәрәжәдә башкару;
- барлык физик һәм юридик затларга һәм оешмаларга тигез, тигез мөнәсәбәт тәэмин итәргә, нинди дә булса Ижтимагый яки дини берләшмәләргә, һөнәри яки социаль төркемнәргә, гражданнырга һәм оешмаларга өстенлек бирмәскә һәм мондый берләшмәләргә, төркемнәргә, оешмаларга һәм оешмаларга карата алдан кисәтмәскә;
- вазыйфаи бурычларны намус белән башкаруга комачаулаучы нинди дә булса шәхси, мөлкәт (финанс) һәм башка мәнфәгатьләр йогынтысына бәйлә гамәлләр кылмаска;
- сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр һәм башка оешмалар карарлары үзләренә һөнәри хезмәт эшчәнлегенә йогынты ясыя торган нейтральлекне сакларга;
- гражданныр белән мөрәжәгать иткәндә корректлылык күрсәтергә;
- Россия Федерациясә халыкларының әхлакый горәф-гадәтләренә һәм горәф-гадәтләренә хөрмәт күрсәтергә;
- төрлә этник һәм социаль төркемнәрнең, шулай ук конфессияләрнең мәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алырга;
- милләтара һәм конфессиянальара татулыкка ярдәм итәргә;
- аның абруена яки муниципаль орган абруена зыян китерергә сәләтле низаглы хәлләргә юл куймаска.

2. Житәкчә булган муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәткәрләрне сәяси партияләр, башка ижтимагый һәм дини берләшмәләр эшчәнлегендә катнашырга мәжбүр итү очракларына юл куймаска тиеш.

11 чә статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ БЕЛӘН БӘЙЛӘ ЧИКЛӘҮЛӘР

Гражданныр муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый, муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәттә була алмый, әгәрдә:

- 1) аны закон көченә кергән судның эшкә сәләтсәз яисә чикләнгән эшкә сәләтсәз карары белән тану;
- 2) аны муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфаи бурычларны үтәү мөмкинлеген юкка чыгара торган жәзага тарту, законлы көченә кергән суд карары буенча;
- 3) дәүләт һәм федераль законнар тарафыннан саклана торган башка серләренә тәшкил итүчә белешмәләргә керүне рәсмиләштерү процедурасын узудан баш тарту, әгәр дә гражданныр дәүләт вазыйфасын биләүгә дөгъва кыла торган муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча вазыйфаи бурычларны үтәү яисә муниципаль хезмәт вазыйфасы

буенча муниципаль хезмэт вазыйфасы буенча муниципаль хезмэт вазыйфасы буенча мондый белешмэләрне куллануга бәйле булса;

4) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» Федераль закон нигезендә муниципаль хезмәткә керүгә яки аны узуга комачаулаучы һәм медицина оешмасы бәяләмәсе белән расланган авыру булу»;

5) якын туганлык яки милек (ата-аналар, ир белән хатын, балалар, абыйлы-энеле, апалы-сеңелле, шулай ук бертуганнары, апалы-сеңелле, ата-ана, ир белән хатын һәм балалар) муниципаль район башлыгы белән бергә.

эгәр муниципаль хезмэт вазыйфасын биләп тору элегә вазыйфаи затка турыдан-туры буйсынуга яисә аңа буйсынуга бәйле булса, яисә муниципаль хезмэт вазыйфасын биләү турыдан-туры буйсынуга яисә аларның берсен контрольдә тотуга бәйле булса, жирле администрацияне житәкли торган мэгариф бүлегә башлыгы.;

б) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил гражданлыгын туктату - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга йә Россия Федерациясе гражданының чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил гражданының чит ил гражданына даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы чит ил гражданы, муниципаль хезмәттә булырга хокуклы;

1) муниципаль хезмәткәр чит ил гражданы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданы булган очрактан тыш, чит ил гражданы муниципаль хезмәттә булырга хокуклы;

2) муниципаль хезмәткә кергәндә ялган документлар яки ялган белешмэләр бирү;

3) Федераль закон белән каралган тапшырылмау «Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында», 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон «Коррупциягә каршы торуга турында» (алга таба-Федераль закон «Коррупциягә каршы торуга турында») һәм башка федераль законнар белән муниципаль хезмәткә кергәндә белә торып дәрәс яки тулы булмаган белешмэләр бирү турында;

4) муниципаль хезмэт турында Татарстан Республикасы Кодексының 18.1 статьясында каралган мәгълүматларны тапшырмау;

5) чакырылыш буенча хәрби хезмэт узмаган дип тану, законлы нигезләр булмаса да, чакыру комиссиясе бәяләмәсе нигезендә (контракт буенча хәрби хезмэт узган граждандан тыш) - күрсәтелгән бәяләмәгә карата Россия Федерациясенә тиешле субъектының чакыру комиссиясенә шикаять бирү өчен билгеләнгән срок чыкканнан соң 10 ел эчендә, ә эгәр күрсәтелгән бәяләмә һәм (яисә) Россия Федерациясе тиешле субъектының чакыру комиссиясе карары күрсәтелгән бәяләмәгә граждан шикаяте буенча Россия Федерациясе тиешле субъектының тиешле, - суд карары законлы көченә кергән көннән соң 10 ел эчендә элегә Бәяләмәне һәм (яисә) Россия Федерациясе тиешле субъектының чакыру комиссиясе карарын чыгарганда гражданның элегә бәяләмәгә шикаяте буенча хокуклары бозылмады дип танылды.

1. Граждан контракт буенча Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасына билгеләнә алмый, ә муниципаль хезмәткәр якын туганлык яки үзлекләре (ата-аналар, ир белән хатын, балалары, бертуган апалары, шулай ук бертуганнары,

апалары, ата-аналары, ир белән хатын, балалары һәм муниципаль берәмлек башлығы белән контракт буенча Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасына билгеләнә алмый.

2. Граждан муниципаль берәмлекнең контроль-хисап органы Рәисе урынбасары һәм аудиторы вазыйфасында билгеләнә алмый, ә муниципаль хезмәткәр якин туганлык яки үзлекләре (ата-аналар, ир белән хатын, балалары, бертуганнары, апалары, шулай ук бертуганнары, сеңелләре, ата-аналары, ир белән хатынның һәм балаларының балалары) очрагында муниципаль берәмлекнең контроль-хисап органы Рәисе урынбасары һәм аудиторы вазыйфаларын били алмый, ә муниципаль хезмәткәр якин туганлык яки үзлекләре (ата-аналар, ир белән хатын, тиешле муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан суд һәм хокук саклау органнары житәкчеләре.

3. Граждан муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү өчен билгеләнгән иң чик яшькә - 65 яшь тулганнан соң муниципаль хезмәткә кабул ителә алмый.

4. Муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органында житәкчеләр булып торучы муниципаль хезмәткәр әлегә жирле үзидарә органының сайланулы профсоюз органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында күрсәтелгән вазыйфаны биләгән чорда муниципаль хезмәткәрләрнең мәнфәгатьләрен чагылдыра алмый.

12 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ БЕЛӘН БӘЙЛЕ ТЫЮЛАР

1. Муниципаль хезмәт үтү белән бәйле рәвештә, муниципаль хезмәткәргә тыела:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү киләсе очракта:

а) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфасына я Россия Федерациясе субъектының дәүләт вазыйфасына сайлану яисә билгеләп кую, шулай ук дәүләт хезмәте вазыйфасына билгеләнгән очракта;

б) муниципаль вазыйфага сайлану яисә билгеләп кую;

в) һөнәри берлек органында түләүле сайланулы вазыйфага сайлану, шул исәптән жирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында;

2) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә, коммерция оешмасы белән идарә итүдә яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия белән идарә итүдә катнашудан тыш), һөнәр берлегә органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы белән идарә итүдә катнашудан тыш) катнашырга; ; съездда (конференциядә) яки башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жылышында катнашу; күрсәтелгән коммерцияле булмаган оешмалар (сәяси партиядән һәм һөнәри берлек органынан, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органынан тыш) Бердәм башкарма орган сыйфатында яисә аларның коллегияль идарә органнары составына яллаучы (эш бирүче) вәкиле рәхсәте белән керүдән тыш, әлегә коммерцияле булмаган оешмалар белән идарә итүдә катнашу (муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә алынган)), муниципаль берәмлек муниципаль берәмлек исемнән муниципаль милектә булган акцияләрне (устав капиталында катнашу өлешләре) гамәлгә куючы яисә аның белән идарә итү

вәкаләтләрән гамәлгә ашыру тәртибен билгеләүче муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер) булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) мәнфәгатьләрән тапшырудан тыш; федераль законнарда каралган башка очракларда;

3) жирле үзидарә органында, муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән йә федераль законнарда башкасы каралмаган булса, аңа турыдан-туры буйсынган яисә контрольдә тотылган муниципаль берәмлек сайлау комиссиясендә ышанычлы яисә өченче зат эшләрә буенча вәкил булырга;

4) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр) вазыйфаи вазыйфалар башкару белән бәйле рәвештә яисә вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә алырга. Беркетмә чаралары, хезмәт командировкалары һәм башка рәсми чаралар белән бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрләргә алынган бүләкләр муниципаль милек дип таныла һәм муниципаль хезмәткәрләргә акт буенча жирле үзидарә органнарына, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенә, Россия Федерациясе Граждан кодексы белән билгеләнгән очраклардан тыш, тапшырыла. Беркетмә чарасына, хезмәт командировкасына яки башка рәсми чарага бәйле рәвештә үзе алган бүләкне тапшырган муниципаль хезмәткәр аны Россия Федерациясе норматив хокукий актлары белән билгеләнгән тәртиптә сатып алырга мөмкин;

5) физик һәм юридик затлар акчалары исәбеннән командировкаларга, жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе жирле үзидарә органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең сайлау комиссияләре белән, шулай ук дәүләт хакимияте органнары һәм чит дәүләтләрнең жирле үзидарә органнары, халыкара һәм чит ил коммерциячел булмаган оешмалары белән үзара килешүләре буенча үзара нигездә гамәлгә ашырыла торган командировкалардан тыш;

б) вазыйфаи бурычларны үтәүгә бәйле булмаган максатларда, матди-техник, финанс һәм башка тәмин итү чараларын, башка муниципаль мөлкәтне файдаланырга;

7) муниципаль хезмәт белән бәйле булмаган максатларда, федераль законнар нигезендә конфиденциаль характердагы мәгълүматларга кертелгән мәгълүматларны яисә вазыйфаи бурычларны үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган хезмәт мәгълүматын таратырга яисә кулланырга;

8) әгәр бу вазыйфага кермәсә, жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе һәм аларның житәкчеләре эшчәнлегенә карата, шул исәптән массакүләм мәгълүмат чараларында, ачыктан-ачык әйтүләргә, фикерләргә һәм бәяләүләргә юл куярга;

9) муниципаль берәмлек башлыгының язма рәхсәтеннән башка бүләкләрне, Мактаулы һәм махсус исемнәр (фәнни) чит дәүләтләрдән, халыкара оешмалардан, шулай ук сәяси партияләрдән, башка ижтимагый берләшмәләрдән һәм дини берләшмәләрдән тыш), әгәр аның вазыйфаи вазыйфаларына әлегә оешмалар һәм берләшмәләр белән хезмәттәшлек керсә, кабул итәргә;

10) сайлау алды агитациясе өчен, шулай ук референдум мәсьәләләре буенча агитация өчен вазифаи нигезләмә өстенлекләреннән файдаланырга;

11) үз вазыйфаларын сәяси партияләр, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләр мәнфәгатләрәндә файдаланырга, шулай ук күрсәтелгән берләшмәләргә муниципаль хезмәткәр сыйфатында мөнәсәбәтне гавами белдерергә;

12) жирле үзидарә органнарында, башка муниципаль органнарда сәяси партияләр, дини һәм башка ижтимагый берләшмәләр структураларын (һөнәр берлекләреннән, шулай ук ветераннар һәм башка ижтимагый үзешчәнлек органнарыннан тыш) төзәргә яисә күрсәтелгән структураларны булдыруга ярдәм итәргә;

13) хезмәт бәхәсләрен жайга салу максатларында вазыйфай бурычларны үтәүне туктату;

14) Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр һәм күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә;

15) яллаучы (эш бирүче) вәкиленәң язма рәхсәтеннән башка бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына финанслана торган түләүле эшчәнлек белән, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе яисә Россия Федерациясе законнары белән башкача каралмаган булса, бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар хисабына гына шөгыйльләнгән аласыз.

2. коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очрактардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жылышында (конференция) катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә, һөнәри берлек органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан катнашудан, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, күчәмсез милек милекчеләре ширкәтләренең съездында (конференциясендә) яисә гомуми жылышында катнашудан тыш) катнашу, яллаучы вәкиленәң Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә алынган рәхсәте белән;

в) Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләренәң бүтән берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатләрән түләүсез нигездә күрсәтү;

г) муниципаль берәмлек муниципаль берәмлек гамәлгә куючысы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманың идарә һәм ревизия комиссиясе органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатләрән түләүсез нигездә оештыруны гамәлгә ашыру тәртибен муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очрактар.

2.1. шәхсэн яисә ышанычлы затлар аша эшкуарлык эшчәнлеге белән шөгылльләнергә
3. Граждан муниципаль хезмәттән эштән чыгарылганнан соң оешма яисә физик затлар мәнфәгатьләрендә конфиденциаль характердагы белешмәләрне яисә вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә аңа мәгълүм булган хезмәт мәгълүматын фаш итәргә яисә кулланырга хокуклы түгел.

4. Россия Федерациясенәң норматив хокукый актлары белән билгеләнгән вазыйфалар исемлегенә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгән граждан, муниципаль хезмәттән азат ителгәннән соң ике ел дәвамында, хезмәт шартнамәсе шартларында оешмада вазыйфа биләүгә һәм (яки) әлеге оешмада граждан-хокукый шартнамәсе шартларында, әлеге оешма белән муниципаль (административ) идарә итүнең аерым функцияләре муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай (хезмәт) бурычларына керсә, граждан-хокукый шартнамәсе шартларында эшне башкарырга хокуклы түгел., муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча тиешле комиссия ризалыгынан башка, ул Россия Федерациясе норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган тәртиптә бирелә.

13 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘ КЕРҮ

1. Муниципаль хезмәткә Россия Федерациясе дәүләт телен белгән, әлеге Нигезләмә нигезендә муниципаль хезмәт Вазыйфаларын биләү өчен билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килә торган 18 яшькә житкән гражданнар муниципаль хезмәткә әлеге Нигезләмәнең 7 статьясында муниципаль хезмәткә бәйлә чикләүләр буларак күрсәтелгән хәлләр булмаганда керергә хокуклы.

2. Муниципаль хезмәткә кергәндә, шулай ук аны үткәндә женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфай хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, ижтимагый берләшмәләргә каравына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйлә булмаган башка хәлләргә карап, нинди дә булса турыдан-туры яисә читләтеп чикләүләр яисә өстенлекләр билгеләү рөхсәт ителми.

3. Муниципаль хезмәткә кергәндә граждан түбәндәгеләрне тапшыра:

- 1) муниципаль хезмәткә керү һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турында үтенеч белән гариза;
- 2) Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән башкарма хакимиятнең федераль органы билгеләгән форма буенча үз кулы белән тутырылган һәм имзаланган анкетаны;
- 3) паспорт;
- 4) хезмәт кенәгәсен һәм (яисә) хезмәт турындагы белешмәләрне, хезмәт шартнамәсе беренче булып төзелгән очрақлардан тыш;
- 5) мәгариф турында документ;
- 6) индивидуаль (шәхсиләштерелгән) исәпкә алу системасында теркәлүне раслый торган документ, шул исәптән электрон документ рәвешендә;
- 7) Россия Федерациясе территориясендә яшәү урыны буенча салым органында физик затны исәпкә кую турында таныклык;
- 8) хәрби исәпкә алу документлары - запаста торучы гражданнар һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;
- 9) муниципаль хезмәткә керүгә каршы килә торган авыру булмау турында медицина оешмасы бәяләмәсе;

10) муниципаль хезмәткә кергән елдан алдагы елда керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр;

11) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүне дөгъвалаучы граждан һәркемгә ачык мәгълүматны, шулай ук аларны идентификацияләү мөмкинлеген бирә торган белешмәләргә муниципаль хезмәткә кергән елдан алдагы өч календарь ел эчендә урнаштырган сайтларның адреслары һәм (яисә) сайтларның битләре турында белешмәләр;

б) федераль законнарда, Россия Федерациясе Президенты указларында һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларында каралган башка документлар.

4. Гражданны муниципаль хезмәткә кертү, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган үзенчәлекләргә исәпкә алып, хезмәт законнары нигезендә хезмәт шартнамәсе шартларында муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп кую нәтижәсендә гамәлгә ашырыла.

5. Күрсәтелгән вазыйфаны биләп торуга конкурс нәтижәләргә буенча Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасына керүче граждан контракт төзи. Контракт буенча Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасын биләү тәртибе һәм контракт буенча күрсәтелгән вазыйфага билгеләнүче зат белән контракт төзү һәм өзелү тәртибе 2003 елның 6 октябрәндә 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында». Контракт буенча Башкарма комитет житәкчесе вазыйфасына билгеләнә торган зат белән контрактның типовой формасы Татарстан Республикасы законы белән раслана.

6. Тиешле жирле үзидарә органының кадрлар хезмәте тапшырылган документларны карый, аларны дөрөсләккә нигез булган очракта тикшерә. Норматив хокукий актларда билгеләнгән барлык таләпләргә үтәгәндә, кадрлар хезмәте муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп кую турында жирле үзидарә органының, муниципаль органның хокукий актын рәсмиләштерә.

14 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРЛӘРНЕ АТТЕСТАЦИЯЛӘУ

Муниципаль хезмәткәргә аттестацияләү муниципаль хезмәткәр биләгән муниципаль хезмәткәргә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнары эшенең нәтижәлелеген арттыру максатларында муниципаль хезмәт вазыйфасының туры килүен билгеләү өчен уздырыла.

1. Муниципаль хезмәткәргә аттестация үткәрү турында нигезләмә Жирлек Советы карары белән раслана.

15 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘР ӨЧЕН ГАРАНТИЯЛӘР

1. Муниципаль хезмәткәргә гарантияләнәләр:

1) вазыйфаи бурычларын вазыйфаи инструкция нигезендә үтәүне тәэмин итә торган эш шартлары;

2) акчалата эчтәлекне үз вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;

3) Эш (хезмәт) вакытының нормаль дөвамлылыгын билгеләү, ял көннәргә һәм эшләми торган бәйрәм көннәргә бирү, шулай ук ел саен түләнә торган ял;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыккач та, медицина хезмәте күрсәтү;

- 5) тиешле еллар эшлэгән өчен һәм инвалидлык белән бәйле рәвештә пенсия белән тәэмин итү, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең гаилә әгъзаларын аның үлеменә бәйле рәвештә килеп туган очракта пенсия белән тәэмин итү.;
  - 6) муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян китерү очрагына, аларның вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә, мәжбүри дәүләт иминияте;
  - 7) муниципаль хезмәт узган чорда яисә аның туктатылганнан соң, эмма аларның вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә килеп туган авыру яисә эшкә яраклылык югалу очрагына мәжбүри дәүләт социаль иминияте;
  - 8) муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларын федераль законнарда билгеләнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда аларның вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле көч кулланудан, янаулардан һәм башка хокуксыз гамәлләрдән яклау.
2. Жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе юкка чыгарылу йә жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппараты хезмәткәрләренең штаты кыскару сәбәпле, муниципаль хезмәткәр белән хезмәт килешүе өзәлгәндә, Оешма ликвидацияләну яисә хезмәткәрләренең штаты кыскару сәбәпле, оешма эшчеләре өчен хезмәт законнары белән билгеләнгән гарантияләр бирелә.
3. Муниципаль берәмлек уставы белән муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә гарантияләр бирелергә мөмкин.

16 нчы статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ СТАЖЫ

1. Муниципаль хезмәт стажына Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән чорлар кертелә.
2. Тиешле еллар эшлэгән өчен вазыйфаи окладка ай саен өстәмә өстәмә өстәмә түләү билгеләү, тиешле еллар эшлэгән өчен еллык өстәмә отпускның дәвамлылыгын билгеләү өчен муниципаль хезмәткәрләргә аттестацияләү үткөрү, класслы чиннар бирү өчен квалификация имтиханнары кабул итү комиссиясе карары нигезендә жирле үзидарә органы житәкчесе боерыгы (боерыгы) белән билгеләнә.
3. Муниципаль хезмәт стажын билгеләү комиссиясе турында нигезләмә муниципаль хокукый акт белән раслана.

17 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕ БҮЛӘКЛӘУ

1. Муниципаль хезмәткәрләргә үз вазыйфаи бурычларын намуслы һәм нәтижәле башкарулары, мактауга лаеклы хезмәте, аеруча мөһим һәм катлаулы биремнәрне үтәүләре өчен түбәндәге бүләкләр кулланылырга мөмкин:
  - 1) рәхмәт белдерү;
  - 2) бер тапкыр бирелә торган акчалата бүләк түләү;
  - 3) кыйммәтле бүләк белән бүләкләү;
  - 4) жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнгән Мактау грамотасы яисә башка төр бүләкләр белән бүләкләү;
  - 5) законнар нигезендә дәүләт бүләкләре белән бүләкләү;
  - 6) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль берәмлек уставында һәм башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка кызыксындыру төрләре.
2. Әлеге статьяның 1 пунктында каралган бүләкләүләргә куллану тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

18 нче статья. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРЛӘР РЕЕСТРЫ

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнарында, шул исәптән электрон чыганакларда, муниципаль хезмәткәрләрнең шәхси мәгълүматлары нигезендә төзелә торган муниципаль хезмәткәрләр реестрлары алып барыла
2. Муниципаль хезмәткәрләр реестрын алып бару тәртибе муниципаль хокукый акт белән раслана.

19 нчы статья. МӘНФӘГАТЬЛӘР КОНФЛИКТЫН БУЛДЫРМАУ ЯКИ ЖАЙГА САЛУ ТУРЫНДА ТАЛӘПЛӘРНЕ, ЧИКЛӘҮЛӘРНЕ ҺӘМ ТЫЮЛАРНЫ ҮТӘМӘГӘН ҺӘМ КОРРУПЦИЯГӘ КАРШЫ ТОРУ МАКСАТЛАРЫНДА БИЛГЕЛӘНГӘН БУРЫЧЛАРНЫ ҮТӘМӘГӘН ӨЧЕН ТҮЛӘТҮЛӘР

1. Муниципаль хезмәткәрләргә мәнфәгатләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турында чикләүләрне һәм тыюларны, таләпләрне үтәмәгән һәм коррупциягә каршы тору максатларында «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, «коррупциягә каршы тору турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексының 32 статьясында каралган түләтүләр йөкләнә.

2. Муниципаль хезмәткәр Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17 һәм 18 статьяларында каралган хокук бозулар кылган очрақларда ышаныч югалу сәбәпле муниципаль хезмәттән азат ителергә тиеш.

3. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләтүләр яллаучы (эш бирүче) вәкиле тарафыннан кулланыла:

- 1) коррупцион һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча тиешле муниципаль органның кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан үткәрелгән тикшерү нәтижеләре турында доклад (алга таба-хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе));
- 2) тикшерү нәтижеләре турында доклад комиссиягә жиберелгән очракта, муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибе таләпләрен үтәү һәм мәнфәгатләр конфликтын жайга салу буенча комиссия тәкъдимнәре;
- 3) коррупцион хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе доклады, анда аны башкаруның факттагы шартлары һәм муниципаль хезмәткәрнең ризалыгы белән генә һәм коррупцион хокук бозу фактын тану шарты белән (ышаныч югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге түләтүне кулландан тыш), муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы.);
- 4) муниципаль хезмәткәр аңлатмалары;
- 5) башка материаллар.

4. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү үткәрү өчен язма рәвештә бирелгән җитәрлек мәгълүмат нигез булып тора:

- 1) хокук саклау органнары, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары;
- 2) сәяси партияләрнең төбәк яки жирле бүлекләре, шулай ук закон нигезендә теркәлгән төбәк ижтимагый берләшмәләре, сәяси партияләр булмаган төбәк ижтимагый берләшмәләре;
- 3) тиешле муниципаль берәмлектә төзелгән Ижтимагый совет;

4) массакүләм мәгълүмат чаралары.

5. Аноним хәбәрләр үткөрү өчен нигез була алмый

хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерүләр үткәрелде.

6. Тикшерү үткөрү өчен кадрлар хезмәтенең профилактика буенча бүлекчәсе муниципаль хезмәткәрдән язмача аңлатма таләп итәргә тиеш. Ике эш көне үткәннән соң муниципаль хезмәткәrlәргә күрсәтелгән аңлатма бирелмәсә, тиешле акт төзелә. Муниципаль хезмәткәrlәргә аңлатма бирмәү тикшерү үткөрү өчен киртә түгел.

7. Муниципаль хезмәткәrlәргә муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17 статьясындагы 5 яки 7 өлешендә каралган хокук бозу кылган очракта, тикшерү нәтижәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан муниципаль хезмәткәrlәрнең хезмәт тәртибенә куелган таләпләренә үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу комиссиясенә тапшырыла, ул яллаучы (эш бирүчегә) муниципаль хезмәткәргә карата дисциплинар жәза куллану буенча рекомендацияләр әзерли.

Муниципаль хезмәткәргә башка хокук бозу кылган очракта, тикшерү нәтижәләре турында доклад, муниципаль хезмәткәрнең язма аңлатмасы һәм башка материаллар хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан яллаучы (эш бирүче) вәкиленә тапшырыла.

8. Кодекстың 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләтүләрне кулланганда Муниципаль хезмәткәр тарафыннан кылынган коррупцион хокук бозу характеры, аның авырлыгы, муниципаль хезмәткәrlәрнең башка чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу таләпләрен үтәү һәм аларга каршы тору максатларында билгеләнгән бурычларны үтәү, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең үз вазыйфай бурычларын үтәүнең алдагы нәтижәләре исәпкә алына.

9. Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексының 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган түләтүләр, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча эшкә яраксызлыгы, ялында булу чорларын санамыйча, муниципаль хезмәткәр тарафыннан коррупциячел хокук бозу кылу турында мәгълүмат кәргән көннән алып алты айдан да соңга калмыйча һәм коррупциячел хокук бозу кылган көннән өч елдан да соңга калмыйча кулланыла. Күрсәтелгән вакытка жинаять эше буенча житештерү вакыты кертелми

10. Муниципаль хезмәткәргә карата коррупцион хокук бозу кылган очракта түләтүне куллану турында актта " Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында «Федераль законның 27.1 статьясындагы 1 яки 2 өлеше күрсәтелә.

11. Муниципаль хезмәткәргә карата хокук бозуларны һәм нигезләмәләре бозылган норматив хокукий актларны күрсәтеп түләтүне куллану турында актың күчермәсе, мотивлар күрсәтеп, муниципаль хезмәткәргә тиешле акт чыккан көннән өч эш көне эчендә тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписканы бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.

12. Түләттерү федераль закон нигезендә муниципаль хезмәткәrlәргә шикаять биреләргә мөмкин.

13. Әгәр муниципаль хезмәткәр түләтүләр кулланылган көннән бер ел дәвамында муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексының 32 статьясындагы 1 өлешенә 1 яки 2 пунктында каралган дисциплинар түләтүгә дучар ителмәсә, ул түләтелми дип санала.

14. Яллаучы (эш бирүче) вәкиле муниципаль хезмәткәрдән муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексының 32 статьясындагы 1 өлешенә 1 яки 2 пункттында каралган дисциплинар түләтүне үз инициативасы буенча дисциплинар жәза кулланылган көннән бер ел узганчы яисә аның турыдан-туры житәкчесе үтенечнамәсе буенча төшереп калдырырга хокуклы.

15. Муниципаль хезмәткәргә ышаныч югалуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәге түләтүне куллану турында белешмәләр жирле үзидарә органы тарафыннан, «коррупциягә каршы тору турында» Федераль законның 15 статьясында каралган ышаныч югалтуга бәйле рәвештә, муниципаль хезмәткәр Муниципаль хезмәт узган, эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә».

20 нче статья. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ КАДРЛАР ХЕЗМӘТЕ

1. Жирле үзидарә органы житәкчесе муниципаль хезмәткәрне (яисә муниципаль хезмәткәрләренә) билгели, ул (затлар) жирле үзидарәненә тиешле органында (кадрлар хезмәте) кадрлар эше өчен җавап бирә (бирәләр).

2. Кадрлар хезмәте башкара:

1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кадрлар составын формалаштыру;

2) муниципаль хезмәт турындагы закон нигезләмәләрен гамәлгә ашыру турында тәкъдимнәр әзерләү һәм әлегә тәкъдимнәренә эшкә алучы вәкиленә (эш бирүчегә) кергү);

3) муниципаль хезмәткә керүгә, аны узуга, хезмәт килешүе (контракт) төзүгә, муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләнүгә, муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүдән азат итүгә, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән азат итүгә һәм аның пенсиягә чыгуына бәйле Муниципаль хокукый актлар проектларын әзерләүне оештыру һәм тиешле документларны рәсмиләштерү;

4) муниципаль хезмәткәрләренә хезмәт кенәгәләрен һәм (яки) хезмәт эшчәнлегенә турында белешмәләр алып бару;

5) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 30 статьясында билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләренә шәхси эшләрен алып бару»;

6) муниципаль берәмлектә муниципаль хезмәткәрләр реестрын алып бару;

7) муниципаль хезмәткәрләренә хезмәт таныклыкларын рәсмиләштерү һәм бирү;

8) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфаларын биләүгә һәм муниципаль хезмәткәрләренә кадрлар резервына кергүгә конкурс үткәру;

9) муниципаль хезмәткәрләргә аттестация үткәру;

10) Кадрлар резервы белән эшне оештыру һәм аны нәтиҗәле куллану;

11) граждандан тарафыннан муниципаль хезмәткә кергәндә тапшырыла торган персонал мәгълүматларның һәм башка белешмәләренә дәрәҗәләнгән тикшерүне оештыру, шулай ук дәрәҗәләнгән серен тәшкил итүче белешмәләргә билгеләнгән формадагы рәхсәтне рәсмиләштерү;

12) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында һәм башка федераль законнарда билгеләнгән муниципаль хезмәт белән бәйле чикләүләренә үтәлешен тикшерүне оештыру;

13) муниципаль хезмәткәрләргә хокукый һәм башка мәсьәләләр буенча консультация бирү;

14) хезмэт законнары һәм муниципаль хезмэт турында Татарстан Республикасы кодексы белән билгеләнә торган кадрлар эшенең башка мәсьәләләрен хәл итү.

Кушымта
Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль
районының «Песэй авыл жирлеге»
муниципаль берәмлегендә
муниципаль хезмәт турындагы
нигезләмәгә

**МӘГЪЛҮМАТИ-КОММУНИКАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛӘР
ӨЛКӘСЕНДӘ ҺӨНӘРИ БЕЛЕМНӘРГӘ ҺӘМ КҮНЕКМӘЛӘРГӘ
КВАЛИФИКАЦИЯ ТАЛӘПЛӘРЕ ИСЕМЛЕГЕ**

Мәгълүмати-коммуникацион технологияләр өлкәсендә таләпләр дәрәжәсе исеме	Муниципаль хезмәткәр мәгълүмат-коммуникацион технологияләр хезмәте өлкәсендә һөнәри белемнәргә һәм күнекмәләргә квалификация таләпләре исемлеге	Муниципаль хезмәт вазыйфалары төркемнәренң атамасы	
		Муниципаль хезмәт вазыйфаларының югары һәм төп төркемнәре	Муниципаль хезмәт вазыйфаларының әйдәп баручы, өлкән һәм кече төркемнәре
БАЗА	БЕЛЕМНӘР:		
	аппарат һәм программа белән тәэмин итү		
	дәүләт органнарында заманча мәгълүмат-коммуникация технологияләрен куллану мөмкинлекләре һәм үзенчәлекләре, шул исәптән ведомствоара документлар әйләнеше мөмкинлекләре дә		
	мәгълүмати куркынычсызлыкны тәэмин итү өлкәсендә гомуми мәсьәләләр		
	КҮНЕКМӘЛӘР:		
	Компьютерның эчке һәм периферий жиһазлары белән эшләү мөмкинлеге		
	Мәгълүмати - телекоммуникация челтәрләре, шул исәптән		

	Интернет челтәре белән эшләү		
	операцион системада эшләү		
	электрон почта белән идарә итү		
	текст редакторында эшләү		
	электрон таблицалар белән эшләү		
	презентацияләр әзерләү		
	электрон документларда график объектларны куллану		
	Мәгълүмат базасы белән эшләү		
Өстәмә	Белеме:		
	мәгълүмати-коммуникацион технологияләр өлкәсендә хокукый аспектлар		
	мәгълүмати-коммуникацион технологияләр өлкәсендә дәүләт сәясәтенең программ документлары һәм өстенлекләре		
	мәгълүмати - коммуникацион технологияләр куллану юлы белән халыкка һәм оешмаларга дәүләт хезмәтләре күрсәтү өлкәсендә хокукый аспектлар		
	аппарат һәм программа белән тәмин итү		
	дәүләт органнарында заманча мәгълүмат-коммуникация технологияләрен куллану мөмкинлекләре һәм үзенчәлекләре, шул исәптән ведомствоара документлар әйләнеше мөмкинлекләрен куллануны да кертәп		
	мәгълүмати куркынычсызлыкны тәмин итү өлкәсендә гомуми мәсьәләләр		
	проект идарәсе нигезләре		
	КҮНЕКМӘЛӘР:		
	дәүләт органнарында заманча мәгълүмати-коммуникацион		

	технологиялэр куллану мөмкинлеклэрен һәм үзенчәлеклэрен исәпкә алып, стратегик планлаштыру һәм төркем эшчәнлеге белән идарә итү		
	Компьютерның эчке һәм периферий жиһазлары белән эшләү мөмкинлеге		
	Мәгълүмати - телекоммуникация челтәрләре, шул исәптән Интернет челтәре белән эшләү		
	операцион системада эшләү		
	электрон почта белән идарә итү		
	текст редакторында эшләү		
	электрон таблицалар белән эшләү		
	Мәгълүмат базасы белән эшләү		
	проектлар белән идарә итү системалары белән эшләү		
Һөнәри	Белеме:		
	гражданныр һәм оешмалар белән хезмәттәшлек итү системалары		
	федераль дәүләт хакимияте органнары тарафыннан төп бурычларны һәм функцияләрне үтәүне тәмин итә торган исәп системалары		
	дәүләт мәгълүмат ресурслары белән идарә итү системалары белән эшләү		
	мәгълүматлар жыю, эшкәртү, саклау һәм анализын тәмин итүче мәгълүмати-аналитик системалар белән эшләү		
	электрон архивларга идарә итү системалары белән эшләү		
	мәгълүмат куркынычсызлыгы системалары белән эшләү		
	эксплуатацияләү идарә итү системалары белән эшләү		
	КҮНЕКМӘЛӘР		

	гражданнар һәм оешмалар белән хезмәттәшлек итү системалары белән эшләү		
	ведомствоара хезмәттәшлек системалары белән эшләү		
	дәүләт мәгълүмат ресурслары белән идарә итү системалары белән эшләү		
	мәгълүматларны жыю, эшкөртү, саклау һәм анализлау белән тәмин итүче мәгълүмати-аналитик системалар белән эшләү		
	электрон архивлар белән идарә итү системалары белән эшләү		
	мәгълүмати куркынычсызлык системалары белән эшләү		
	эксплуатация белән идарә итү системалары белән эшләү		

МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРЛӘРГӘ АТТЕСТАЦИЯ ҮТКӘРҮ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 нче бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1. Әлеге типик нигезләмә нигезендә жирле үзидарә органнарында, муниципаль берәмлекләрнең сайлау комиссияләрендә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү үткәрүнең гомуми тәртибе билгеләнә.

2. Аттестация муниципаль хезмәткәрнең, аның һөнәри эшчәнлеген бәяләү нигезендә, биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасына туры килүен билгеләү максатыннан үткәрелә. Аттестация муниципаль хезмәтнең кадрлар составын формалаштыруга, муниципаль хезмәткәрләрнең һөнәри дәрәжәсен күтәрүгә, Чистай муниципаль районының жирле үзидарә органында муниципаль хезмәт вазыйфалары кыскартылганда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләп торуга өстенлекле хокукны билгеләүгә бәйле мәсьәләләрне хәл итүгә, шулай ук муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт өчен түләү шартларын үзгәртүгә бәйле мәсьәләләрне хәл итүгә ярдәм итәргә тиеш.

3. Түбәндәге муниципаль хезмәткәрләр аттестацияләнергә тиеш түгел:

- 1) муниципаль хезмәт вазыйфасында бер елдан ким эшләгән;
- 2) 60 яшькә житкән;
- 3) йөкле хатын-кызлар;
- 4) находящиеся в отпуске по беременности и родам и в отпуске по уходу за ребенком до достижения им возраста трех лет. Аттестация указанных муниципальных служащих возможна не ранее чем через год после выхода из отпуска;
- 5) хезмәт килешүе (контракт) нигезендә муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче затлар

4. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү өч елга бер тапкыр үткәрелә.

2 нче бүлек. АТТЕСТАЦИЯ ҮТКӘРҮНЕ ОЕШТЫРУ

1. Муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү үткәрү өчен, яллаучы (эш бирүче) вәкиле карары белән, нигезләмәдәге жирле үзидарә органының хокукый акты чыгарыла:

- 1) аттестация комиссиясе формалаштыру турында;
- 2) аттестация үткәрү графигын раслау турында;
- 3) аттестацияләнергә тиешле муниципаль хезмәткәрләр исемлеген төзү турында;
- 4) аттестация комиссиясе эше өчен кирәкле документлар әзерләү турында.

Аттестация комиссиясе жирле үзидарә органының хокукый акты белән төзелә. Әлеге акт белән аттестация комиссиясе составы, аның эшләнү вакыты һәм тәртибе билгеләнә. Аттестация комиссиясе составына түбәндәгеләр кертелә: эшкә алучы вәкиле (эш бирүче) һәм (яисә) аның вәкаләтле муниципаль хезмәткәрләр (шул

исәптән аттестацияләнергә тиешле муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль хезмәт һәм кадрлар мәсьәләләре буенча бүлекләрдән, Юридик (хокукый) бүлекләрдән, ә мондый бүлекчәләр булмаган очракта - жирле үзидарә органы эшчәнлеген кадрлар һәм юридик (хокукый) тәмин итү өчен җаваплы муниципаль хезмәткәрләр, анда аттестацияләнергә тиешле муниципаль хезмәткәрләр муниципаль хезмәт вазыйфасын биләп тора), шулай ук муниципаль хезмәт белән бәйле мәсьәләләр буенча шәхси мәгълүматларны күрсәтмичә чакырылган фәнни, мәгариф һәм (яки) башка оешмалар вәкилләре катнаша. Бәйсез экспертлар саны аттестация комиссиясе әгъзаларының гомуми саныннан кимендә бер чиреген биләргә тиеш. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүче, дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләренә файдалануга бәйле вазыйфаи бурычларны үтәү өчен, муниципаль хезмәткәрләренә аттестацияләү, Россия Федерациясе законнары нигезләмәләрен исәпкә алып төзелә. Аттестация төзегәндә, мәнфәгать каршылыктары тумасын өчен, комиссия кабул иткән карарларга йогынты ясый алырлык комиссия составы төзелә. Муниципаль хезмәткәрләренә вазыйфаи бурычлары үзенчәлекләренә бәйле рәвештә жирле үзидарә органында берничә аттестация комиссиясе төзеләргә мөмкин.

2. Аттестация комиссиясе рәисеннән, рәис урынбасарыннан, сәркатипдән һәм комиссия әгъзаларыннан тора. Аттестация комиссиясенә барлык әгъзалары да карарлар кабул иткәндә тигез хокукларга ия.

3. Аттестацияне үткәрү графигы ел саен яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан раслана һәм аттестацияләнә торган һәр муниципаль хезмәткәрнең аттестация башланганчы турында мәгълүмат бер айдан да ким булмаган вакыт аралыгында җиткерелә.

4. Аттестация үткәрү графигында күрсәтелә:

1) аттестация үткәрелә торган жирле үзидарә органы атамасы;

2) аттестацияләнергә тиешле муниципаль хезмәткәрләр исемлеге;

3) аттестация үткәрү датасы, вакыты һәм урыны;

4) аттестация комиссиясенә жирле үзидарә органының тиешле бүлекчәләре җитәкчеләрен тәкъдим итү өчен җаваплы булган документларны тапшыру датасы.

5. Аттестация комиссиясенә аттестация башланганчы ике атнадан да соңга калмыйча, муниципаль хезмәткәрләргә аттестация чоры өчен, аттестация узарга тиешле вазыйфа йөкләмәләрен башкару турында аның турыдан-туры җитәкчесе тарафыннан имзаланган һәм югары җитәкче тарафыннан расланган бәяләмә тапшырыла.

6. Бәяләмәдә муниципаль хезмәткәр турында түбәндәге мәгълүмат булырга тиеш:

1) фамилиясе, исеме, атасының исеме;

2) аттестация үткәрү вакытына муниципаль хезмәт вазыйфасы һәм әлеге вазыйфага билгеләү датасы;

3) муниципаль хезмәткәрләр катнашкан төп мәсьәләләр (документлар) исемлеге;

4) муниципаль хезмәткәрнең һөнәри, шәхси сыйфатларын һәм һөнәри эшчәнлеге нәтижәләрен мотивлаштырылган бәяләү.

8. Аттестация чорында муниципаль хезмәткәрләргә аттестация узарга тиешле вазыйфаи бурычларны үтәү турында бәяләмәгә муниципаль хезмәткәрләргә башкарылган йөкләмәләр һәм күрсәтелгән вакыт эчендә эзерләнгән документлар проектлары турында муниципаль хезмәткәрнең һөнәри эшчәнлеге турында еллык хисапларда булган белешмәләр теркәлә. Чиарттагы аттестацияләү вакытына

аттестация комиссиясенен алдагы аттестация мәгълүматлары белән муниципаль хезмәткәрнең аттестация кәгазе тапшырыла.

9. Жирле үзидарә органының кадрлар хезмәте аттестация башланганчы бер атна кала аттестацияләнгәнчә һәр муниципаль хезмәткәрне аттестация чоры өчен үз вазифаларының үтәлеше турында тәкъдим ителгән бәяләмә белән таныштырырга тиеш. Шулай ук вакытта аттестацияләнгәнчә муниципаль хезмәткәр аттестация комиссиясенә күрсәтелгән чорда үзенә һөнәри эшчәнлегенә турында өстәмә мәгълүмат, шулай ук тәкъдим ителгән бәяләмә белән килешмәү, яисә турыдантуры житәкчегә кире кире алуга аңлатма язуды тапшырырга хокуклы.

3 нче бүлек. АТТЕСТАЦИЯ ҮТКӘРҮ

10. Аттестация муниципаль хезмәткәрне аттестация комиссиясегә утырышына чакырып уздырыла. Муниципаль хезмәт турындагы законнар нигезендә, муниципаль хезмәткәрне күрсәтелгән комиссия утырышына нигезле сәбәпсез, яисә аны аттестацияләүдән баш тартмаган очракта, муниципаль хезмәткәр дисциплинар җаваплылыкка тартыла, ә аттестация соңрак вакытка кичектерелә. Аттестация комиссиясегә тапшырылган документларны карый, кирәк булган очракта - аның турыдан-туры житәкчесенә муниципаль хезмәткәрнең аттестацияләнгән торган муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлегенә турындагы хәбәрләрен тыңлый. Аттестацияне объектив үткәрү максатларында, аттестация чорында муниципаль хезмәткәрләргә үзләренә һөнәри эшчәнлегенә турындагы өстәмә мәгълүматларны караганнан соң, аттестация комиссиясегә утырышны киләсегә күчерергә хокуклы.

11. Муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм шәхси сыйфатлары турында фикер алышу аның һөнәри эшчәнлегенә карата объектив һәм игелекле булырга тиеш. Муниципаль хезмәткәрнең һөнәри эшчәнлегенә аның биләгән муниципаль хезмәт вазифасы буенча квалификация таләпләренә туры килүен билгеләү, аның тиешле бүлекчә (жирле үзидарә органы) алдында куелган бурычларны хәл итүдә катнашуы, башкарган эшенә катлаулылыгы, аның нәтижәлелегенә һәм нәтижәлелегенә нигезендә бәяләнә. Шулай ук вакытта муниципаль хезмәткәрләргә вазифаи күрсәтмәнең үтәлеше нәтижәләре, муниципаль хезмәткәрнең һөнәри белемнәре һәм эш тәҗрибәсе, муниципаль хезмәткәрләргә билгеләнгән чикләүләргә үтәү, тыюларның булмавы, хезмәт тәртибенә карата таләпләргә һәм муниципаль хезмәт турындагы законнарда билгеләнгән йөкләмәләргә үтәү, шулай ук башка муниципаль хезмәткәрләргә карата оештыру-күрсәтмә вәкаләтләргә бирелгән муниципаль хезмәткәрне аттестацияләгәндә исәпкә алынырга тиеш.

12. Аттестация вакытында комиссия әгъзаларының өчтән бер өлешен катнашса, аттестация комиссиясегә утырышы хокуклы дип санала.

13. Аттестация комиссиясегә карары аттестацияләнгән торган муниципаль хезмәткәр һәм аның турыдан туры житәкчесенә ачык тавыш бирү юлы белән аттестация комиссиясегә әгъзаларының күпчелек тавышы белән кабул ителә. Муниципаль хезмәткәр өчен тавышлар тигез булган очракта, муниципаль хезмәтнең вазифасын биләү тиешле таныла. Аттестацияләү чорында аттестация комиссиясегә әгъзасы булып торган муниципаль хезмәткәрне комиссия әгъзалыгы эшчәнлегенә туктатыла.

14. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү нәтижәләргә буенча аттестация

1) муниципаль хезмәтнең биләгән вазифасына туры килә;

- 2) муниципаль хезмэтнең билэгән вазыйфасына туры килә һәм билгеләнгән тәртиптә вазыйфаи үсеш тәртибендә муниципаль хезмэтнең вакантлы вазыйфасын биләү өчен кадрлар резервына кертелергә тәкъдим ителә;
- 3) квалификациясен күтәрү шарты белән, муниципаль хезмэтнең билэгән вазыйфасына туры килә;
- 4) муниципаль хезмэтнең билэгән вазыйфасына туры килми.

15. Аттестация нәтижеләре аттестацияләнгән муниципаль хезмәткәрлەرگә тавыш бирү нәтижеләрен чыгарганнан соң хәбәр ителә. Аттестация нәтижеләре кушымта нигезендә төзелгән форма буенча муниципаль хезмәткәрнең аттестация кәгазенә кертелә. Аттестация кәгазе утырышта катнашкан аттестация комиссиясе рәисе, рәис урынбасары, секретаре һәм әгъзалары тарафыннан имзалана. Муниципаль хезмәткәр расписка язганнан соң, аттестация кәгазе белән белән таныша. 24 Аттестация үткән муниципаль хезмәткәрнең аттестация кәгазе һәм аттестация чорында аның вазыйфаи бурычларын үтәү турындагы бәяләмә муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшендә саклана. Аттестация комиссиясе секретаре комиссия утырышы беркетмәсен алып бара, анда аның карарын һәм тавыш бирү нәтижеләрен билгели. Аттестация комиссиясе утырышы беркетмәсенә утырышта катнашкан аттестация комиссиясе рәисе, рәис урынбасары, секретаре һәм әгъзалары кул куя.

16. Муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү материаллары аны үткәргәннән соң жиде көннән дә соңга калмыйча эшкә алучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.

17. Аның нәтижеләре буенча, аттестация үткәргәннән соң, бер ай эчендә жирле үзидарә органы күрсәтмәсе (приказ) чыгарыла, яки муниципаль хезмәткәрне эшкә алучы (эш бирүче) вәкиле турында карар кабул ителә:

- 1) билгеләнгән тәртиптә, вазыйфаи үсеш тәртибендә, муниципаль хезмэтнең вакантлы вазыйфасын биләү өчен, кадрлар резервына кертелергә тиеш;
- 2) квалификациясен арттыруга жибәрелә;
- 3) муниципаль хезмәт вазыйфасында түбәнәйтелә.

18. Муниципаль хезмәткәрне квалификация күтәрүдән, яисә муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына күчүдән баш тартканда, эшкә алучы (эш бирүче) вәкиле муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең билэгән вазыйфасыннан азат итәргә һәм муниципаль хезмәт турындагы законнар нигезендә, муниципаль хезмәттән азат итәргә хокуклы. Аттестация үткәргәннән соң бер ай узгач, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына күчерү, яки аны муниципаль хезмәттән азат итү рөхсәт ителми. Муниципаль хезмәткәрнең авыру вакыты һәм еллык түләүле ялы вакыты күрсәтелгән вакытка исәпкә алынмый.

19. Россия Федерациясе законнары нигезендә, муниципаль хезмәткәр аттестация нәтижеләренә шикаять бирергә хокуклы.

Муниципаль хезмэткэрнең аттестация кәгазе

1. Фамилиясе, исеме, атасының исеме _____

2. Туу елы, ае _____

Һөнәри белем бирү, гыйльми дәрәжәгә ия булу турында мәгълүматлар, гыйльми
исем _____

(кайчан һәм нинди уку йорты

белгечлеге, әзерлек юнәлеше һәм квалификациясе тәмамлаган мәгариф буенча, галим

дәрәжәсе, гыйльми исеме)

4. Аттестация вакытында муниципаль хезмэт вазыйфасы һәм әлеге
вазыйфага билгеләү датасы _____

5. Муниципаль хезмэт стажы (шул исәптән дөүлэт стажы да гражданнар
хезмәте) _____

6. Гомуми хезмэт стажы _____

7. Муниципаль хезмэткэргә сораулар һәм аларга кыскача җаваплар _____

8. Аттестация комиссиясе тарафыннан әйтелгән искәрмэләр һәм
тәкъдимнәр _____

9. Муниципаль хезмэткэрлэргә рекомендацияләр үтәлешен кыскача бәяләү
алдагы аттестация _____

(башкарылган, өлешчә башкарылган, үтәлмэгән)

10. Аттестация комиссиясе карары _____

(билэгән вазыйфасына туры килә

муниципаль хезмэт билэгән вазыйфасына туры килә

билгелэнгэн тэртиптэ кадрлар резервына кергү өчен тэкъдим ителэ билэү

вазыйфай үсеш тэртибендэ муниципаль хезмэтнең вакант вазыйфасы; ярашу

унышлы алу шарты белэн муниципаль хезмэт вазыйфаларын билэгэн

өстәмә һөнәри белем бирү; туры килми

муниципаль хезмэт вазыйфасы)

11. Аттестация комиссиясенең санлы составы _____

Утырышта катнашты _____ аттестация комиссиясе әгъзалары.

Тавышлар саны өчен _____, каршы _____.

12. Искәрмә _____

Аттестация комиссиясе
рәисе

_____

_____

Аттестация комиссиясе
рәисе урынбасары

_____

_____

Аттестация комиссиясе
Секретаре

_____

_____

Аттестация комиссиясе
Әгъзасы

_____

_____

_____

_____

Аттестация үткәрү датасы

_____

Аттестация кәгазе белән танышты _____

(муниципаль хезмәткәрнең имзасы, дата)

Матбугат урыны
(жирле үзидарә органнары,
муниципаль сайлау комиссиясе
мәгариф)